

Sofia Lyhykäinen

T-paitaprinttikirjasto Newtop Oy:lle

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Vaatetussuunnittelu

Muotoilun koulutusohjelma

Opinnäytetyö

29.1.2015

Tekijä(t) Otsikko	Sofia Lyhykäinen T-paitaprinttikirjasto Newtop Oy:lle
Sivumäärä Aika	31 sivua + 1 liitettä 29.1.2015
Tutkinto	Muotoilija (AMK)
Koulutusohjelma	Muotoilun koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Vaatetussuunnittelu
Ohjaaja(t)	Yliopettaja Leena Juntunen Lehtori Marja Amgwerd
<p>Opinnäytetyönäni suunnittelin t-paitaprinttikirjaston Newtop Oy:lle. Kirjasto on kattava kokoelma printtejä eri sesonkeihin niin miehille kuin naisille. Printtikirjasto jakaantuu teemoittein muotiennustuksista poimittuihin aiheisiin. Tulokset menevät yritykselle ja heidän asiakkaidensa tilaamiin tuotteisiin. Itse printtikirjasto on salainen ja suunnattu vain yrityksen käyttöön.</p> <p>Tutkimus perehtyy muotiennusteisiin suunnittelun pohjana sekä kankaan painamiseen. Se käsittelee hieman myös t-paitaa vaatekappaleena ja sen historiaa. Ennusteiden tutkimiseen liittyvät niin ennusteiden käyttötarkoitukset, että tulevien ennusteiden avaaminen ja pohtiminen. Ennusteet on poimittu WGSN:än kautta Stylesightin materiaaleista. Erilasiin kuvallisiin lähteisiin perehtymisen myötä ennusteet on jaoteltu sesonkien mukaan ja tiivistetty sanalliseen muotoon.</p> <p>Painamisessa käsitellään tekstiilimateriaalien ja värien sekä painotekniikoiden vaikutusta suunnittelutyöhön ja lopulliseen tulokseen. Nämä pohjaavat painamisen perustekniikkoihin ja värimenetelmiin. Siinä käsitellään myös t-paidan teollista painamista painokarusellilla. Kirjalliseen osuuteen kuuluu itse suunnitteluprosessin kuvausta ja siihen liittyviä ratkaisuja ja ongelmia. Tähän liittyvät myös tekniset välineet ja tekijänoikeudet.</p>	
Avainsanat	printti, t-paitaprintti, muotiennuste, painaminen, suunnittelu

Author(s) Title	Sofia Lyhykäinen T-shirt library for Newtop Ltd.
Number of Pages Date	31 pages + 1 appendices 29. January 2015
Degree	Bachelor of Culture and Arts (Fashion Design)
Degree Programme	Design
Specialisation option	Fashion Design
Instructor(s)	Leena Juntunen, Principal Lecturer Marja Amgwerd, Lecturer
<p>The product of this research is a t-shirt library for a Newtop Ltd. The library consist of a vast variety of prints for men and woman for different seasons. It's divided into themes by fashion fore-casts. The results go to the customer company and to the products of their customers. The print library is a secret and will only be used by Newtop Ltd.</p> <p>In addition to the library, the study focuses on fashion predictions as to be used as inspiration for the design. It also reviews printing the fabric and t-shirts used in clothing and its history. It covers the means and usage of the future fashion predictions in t-shirt design and tries to explain them. These forecasts are taken from Stylesight through WGSN. Through different visual sources, there is a written verbal analysis of the predictions that are divided into themes.</p> <p>The textile printing is about the impact the textile materials and colours have on the design process and the final product. These are based on the different techniques and color methods used in the screen printing. It also introduces the print carousel used for industrial t-shirt printing. The research includes the process of the print library and the problems and solutions it faced. It's accompanied by information about mediums used and copyrights.</p>	
Keywords	t-shirt, print, fashion forecast, printing, design

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuskysymykset	2
1.2	Tutkimusmenetelmät ja viitekehys	2
1.3	Newtop Oy yrityksenä ja yrityksen toiveet	3
2	Suunnittelun lähtökohdat	4
2.1	T-paita	4
2.2	Trendiennusteet	6
2.3	Tyyli	7
2.3.1	Kevät–kesä 2015	7
2.3.2	Syys–talvi 2015–16	8
2.3.3	Kevät–kesä 2016	9
2.3.4	Yleisluontoiset teemat	9
3	Painaminen	10
3.1	Tekstiilimateriaalit	11
3.2	Värit ja värimenetelmät	12
3.3	Painotekniikat	14
3.4	Erilaiset painojäljet	16
3.5	T-paidan teollinen painaminen	18
4	Printtien suunnitteluprojekti	20
4.1	Tekniset välineet	20
4.2	Tekijänoikeudet	22
4.3	Paitojen ja printtien värit	22
4.4	Prosessin kuvaus	23
4.4.1	Projektin alku	24
4.4.2	Haasteet	26
4.4.3	Projektin päätös	27
5	Loppupäätelmät ja palaute	30
	Lähteet	32
	Liite1 Haastattelukysymykset	

1 Johdanto

Opinnäytetyönäni suunnittelen t-paitaprinttikirjaston Newtop Oy:lle. Toiminnallisena osuutena suunnittelen printit yhtä aikaa kirjallisen osuuden kanssa. Tutkimuksen lähtökohtana on printtisuunnittelu vaatesuunnittelijan näkökulmasta. Koska printtien suunnittelu on minulle vierasta, aion käyttää työssä omaa prosessiani ja lähtökohtiani koostakseni hyvän infopakettin tuleville suunnittelijoille.

Työn tilaajana on suomalainen yhtiö, joka valmistuttaa printillisiä tuotteita useille asiakkaille, lähinnä kotimaan ja Venäjän markkinoille. Heillä on tarve uusille naisten ja miesten printeille, joita esitellä yrityksille. Määrää ja sesonkia ei ole rajattu, joten päämäärä on saada mahdollisimman monta käyttökelpoista, valmista printtiä. Työn tulee kattaa mahdollisimman kattavasti monta tulevaisuuden ajankohtaa. Iso markkina-alue on Venäjä, mikä toivotaan myös otettavan huomioon. Printtejä käytetään vain t-paidoissa.

Kirjallisessa työssä tutkin tulevia trendejä suunnittelun lähtökohtana, suunnittelun metodeja ja keinoja, printtitekniikoita ja printtien käyttötapoja tuotteessa. Tavoiteltu lopputulos on toimiva valikoima printtejä ja hyödyllinen tutkimus aiheesta. Kaikki printit menevät vain yrityksen tarpeisiin, eikä tämän työn pohjalta rakennu minulle mallistoa. Valmistuva printtikirjasto on salainen seuraavat 10 vuotta, mutta kirjallisessa osuudessa voin käyttää printtien osia selventämään prosessia ja elävöittämään tekstiä. Lopputyön printtikansio-osuus tulee kokonaisuudessaan olemaan Newtop Oy:n omaisuutta, ja heillä on siis täysi käyttöoikeus opinnäytetyön tuloksiin ja niiden kaupalliseen hyödyntämiseen.

Tekstissä paneudun ensin työn lähtökohtiin trendiennusteiden perusteella. Ennusteiden tutkinta ja tulkinta ovat ensisijaisena inspiraationa printeille. Ennusteissa kerron niiden käytöstä ja avaan tulevan syys-talven sekä seuraavan vuoden trendejä. Tämän jälkeen paneudun kankaanpainannan teknisiin ominaisuuksiin. Painamiseen vaikuttavat tekijät ovat materiaalit, värit sekä painomenetelmät, jotka tulee ottaa huomioon myös suunnittelussa. Näiden lisäksi kerron t-paidan teollisesta painamisesta. Opinnäytetyön lopussa kerron itse suunnitteluprojektista. Lopullisten printtien määrä on suuri, joten olen jaotellut projektin eri vaiheisiin ja teemoihin.

1.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymykset määrittävät työn suuntaa ja lähtökohtia tutkimusmenetelmien määrittämiseen (Anttila 1996b, 168).

- *Kuinka suunnitella toimiva ja monipuolinen printtikirjasto yrityksen tarpeeseen?*

Tavoitteena on kattava ja hyvin palveleva valikoima printtejä. Monipuolisuus varmistaa printtien soveltuvuuden useaan eri käyttötarkoitukseen ja sesonkiin. Tutkimuksen tavoitteena on löytää keinot, joilla tämä tavoite saavutetaan ja antaa keinoja suunnitteluun.

Alakysymys:

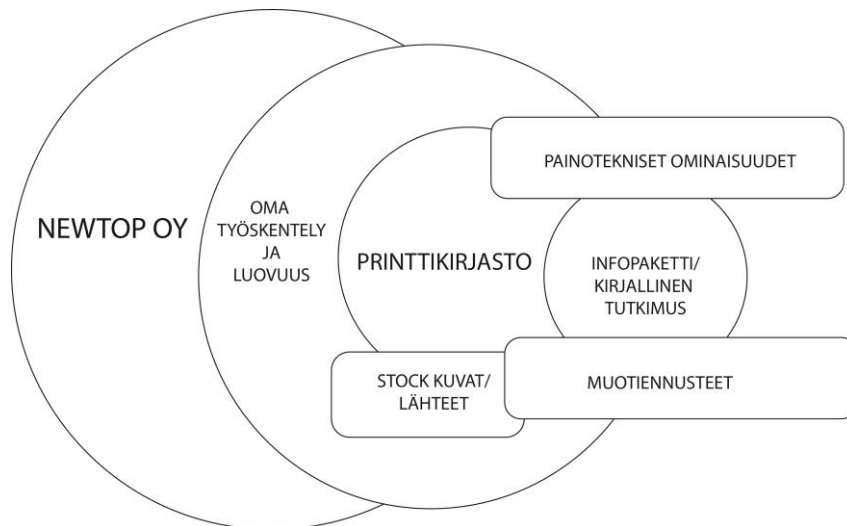
- *Miten suunnitella tehokkaasti kiinnostavia ja omaleimaisia t-paitaprinttejä?*

Koska aika on rajallinen mutta tarve on kattaville ja monitahoisille tuloksille, on tehokas ajankäyttö olennaista. Suunnan tulee olla trendikäs ja myötäillä ennusteita, mutta päämääränä on tuote, johon ei törmää muiden yritysten valikoimista. Näin ollen tulee selvittää keinot, miten valmiista aineksista saa tehokkaasti muokattua persoonallisia printtejä. Aihe rajautuu tavoitteen perusteella. Vaikka käsiteltäviä аспектеja ilmaantuisikin useita, pyrin keskittymään niihin, jotka ovat oleellisimpia tuloksen kannalta. Tavoitteena on tehokkuus, muttei laadun kustannuksella. Myös aiheet rajaavat työtä, johon eivät kuulu esimerkiksi jatkuvat kuosit tai lasten printit.

1.2 Tutkimusmetodit ja viitekehys

Kyseessä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Sen tavoitteina ovat tulkinta, ymmärtäminen ja merkityksenanto. Koska menetelmässä tuotetaan omien päätelmien avulla tulos, ei saavuteta tarkkaa tilastotietoa, vaan lopputulos on tekijän omien tulosten summa. Menetelmänä on ensisijaisesti toimintatutkimus, jonka puitteissa muotoilu-tehtävää voidaan lähestyä vuorotellen suunnittelun, valmistuksen ja niihin liittyvien monimuotoisten tutkimuksien avulla. Tutkimuksella on käytännöllinen yhteys toimintaan, jonka pohjalta tutkimus tehdään, kuten tässä tapauksessa printtien suunnittelu. (Anttila 1996b, 180 ja 320–321.)

Olisi melko järjetöntä lähteä työstämään tämän kaltaista tehtävää ilman prosessin mukana muotoutuvaa teoriaa. Toimintatutkimuksessa on myös olennaista se, että tärkein lopputuotos ei ole kirjallinen tutkimusraportti vaan todellinen käytännöllinen tulos, joka saavuttaa asetetut päämäärät (Anttila 1996b, 322). Se on siis osallistuvaa suunnittelua. Eräänä empiirisenä tutkimusaineistona onkin pitämäni tutkimuspäiväkirja.

Kuvio 1. Viitekehys

Viitekehyksessä ulommaisena on Newtop yrityksenä, sillä koko työn lähtökohtana on heidän tarpeensa ja toiveensa. Keskiössä on itse printtikirjasto, ja siihen liittyen kirjallinen tutkimus. Näihin liittyvät ennusteet, kankaan painamiseen ja printeissä käytettyjen kuvien lähteet. Oma työskentely vaikuttaa luovassa prosessissa vahvasti lopputulokseen.

1.3 Newtop Oy yrityksenä ja yrityksen toiveet

Yrityksestä saamani tiedot perustuvat lähinnä Pipsa Järvisen haastatteluun, joka toimii yhteyshenkilönäni projektissa yrityksen puolelta. Newtop Oy on perustettu vuonna 1988, ja sen ydintoimintaa ovat vaatteiden maahantuonti, tukkukauppa ja yritysmarkkinointi. Toiminnan pääpiirteet ovat alusta asti pysyneet samoina, vaikka ne elävätkin ajan hengen mukaan. Tämä näkyy esimerkiksi tuotevalikoiman muutoksissa. Työtehtäviä yrityksessä on niin suunnittelun, myynnin ja oston, logistiikan, taloushallinnon, varastoinnin kuin yritysmarkkinoinnin osalta. (Järvinen 2014.)

Tuotevalikoima on laaja ja sisältää sisä- ja ulkopukeutumista niin lapsille kuin aikuisille. Siihen sisältyy myös päähineitä ja käsineitä sekä jonkun verran kodin tekstiilejä. Tär-

keimpiä tuotteita ovat sisä- ja ulkopukeutumisen lisenssit ja kauppojen omien merkkien mallistot Venäjän markkinoille sekä isoille suomalaisille yrityksille. (Järvinen 2014.)

Yritykselle on myös myönnetty Design from Finland merkki. Se kertoo yrityksen päätuotteiden syntyvän muotoilun tuloksena ja suunnittelun alkuperän olevan lähtökohtaisesti suomalaista työtä (Suomalaisen työn liitto 2014).

Ensimmäisessä tapaamisessa selvitettiin printtien käyttötarve sekä toiveet niiden suhteen. Nämä tarkentuivat vielä seuraavissa tapaamisissa. Läsnä olivat yrityksen yhteishenkilön lisäksi kaksi suunnittelijaa, jotka antoivat teemat, joiden ympärille perustaa suunnittelu. Toiveena olivat naiselliset, graafiset ja tekstiprintit naisille ja miesten printit ilman sen tarkempaa täsmennystä. Puhuimme myös persoonallisuudesta ja siitä, kuinka printtien tulisi olla tekijänsä näköisiä. Myös trendiennusteiden tarpeellisuutta ja hyötykäyttöä suunnittelussa painotettiin melko vahvasti. Myöhemmin projektin loppuvaiheessa sain vielä konkreettisempia teemoja printteihin. Nämä olivat kaupunkiaiheet ja eläinkuosit naisten printteihin.

Toisessa tapaamisessamme sain tärkeitä täsmennyksiä työskentelyyn ja etenkin sen tehokkuuteen. Tähän asti olin tehnyt kaikki printeissä olleet kuvat itse, ja sain muistutuksen printtikirjojen käytöstä ja valmiiden kuvien muokkaamisesta. Kaiken itse tekeminen on liian aikaa vievää ja tehotonta. Omalta osaltani on ollut jännittävää ja antoisaa olla mukana luomassa suomalaiselle alan yritykselle jotain, mikä saattaa todella päätyä tuotteeseen asti.

2 Suunnittelun lähtökohdat

Suunnittelutyö on koko ajan muotoutuva prosessi. Sen lähtökohdat ovat ensisijaisesti yrityksen toiveissa ja käytännön sanelemissa näkökohdissa. Näitä ovat esimerkiksi tulevat trendit sekä painotekniset ominaisuudet. Suunnittelijana tähän yhdistyy persoonallisuus luoden pohjan työskentelylle.

2.1 T-paita

T-paidan historia alkaa ensimmäisen maailmansodan aikaisesta Euroopasta. Se suunniteltiin alusvaatteeksi, jonka ei kuulunut näkyä. Puuvillainen paita oli sotilaiden unifor-

mun alla paljon mukavampi kuin sen villainen vastine. Toisen maailmansodan aikaan se oli jo vakiintunut käytössä ja yhdysvaltalaiset sotilaat muokkasivat niitä osoittaakseen asemiaan. 40- ja 50-luvuilla amerikkalaiset colleget alkoivat painattaa logojaan ja nimiään t-paitoihin, mutta varsinaisesti printtien käyttö alkoi 60-luvulla. Paidan muuntumista alusvaatteesta muodikkaaksi ja seksikkääksi vaatekappaleeksi edistivät Hollywood-tähdet kuten Marlon Brando ja James Dean. Bändien, idoleiden ja itseilmaisun muotona t-paitojen suosio räjähti 70-luvulla. (Kidner & Knee 2006, 9.)

Nuorisokulttuurin kehittymisestä alkaen t-paita on liittynyt vahvasti mielipiteiden ja idoleiden ilmaisemiseen. Se on helposti tuotettava, monikäyttöinen vaatekappale, johon voi printillä tuoda persoonallisuutta tai pelkästään visuaalista viehättävyyttä. Myös printin sijoittaminen tuo vaihtelua paitoihin. Se voi olla hihoissa, edessä ja takana (kuten usein bändien keikkapaidoissa) peittää koko miehustan tai olla vain pieni logo rinnassa. Koko ja paikka vaikuttavat myös printin muotoon. Yksinkertaisempi suunnitelma toimii yleensä parhaiten joko pienenä tai suurena painatuksena. Kirjassaan *Vintage t-shirts* (2006, 5) Kidner ja Knee ovat teemoittaneet paitojen printit kolmeen pääryhmään: harrasteisiin (kuten skeittilautailu ja surffaus) musiikkiin ja popkulttuuriin liittyviin aiheisiin. Uskon että nämä ovat teemat, jotka säilyvät vakaasti printeissä, ja joita täydentävät ajankohtaiset trendit. Haastatellessani yrityksen yhteyshenkilöä hän sanoikin, että jotkut lisenssituotteet ovat aina suosiossa (Järvinen 2014). Tällaisia ovat etenkin monet sarjakuva- ja animaatiohahmot, jotka ovat nauttineet suurta suosiota printteinä jopa 30-luvulta lähtien. (Kidner & Knee 2006, 264).

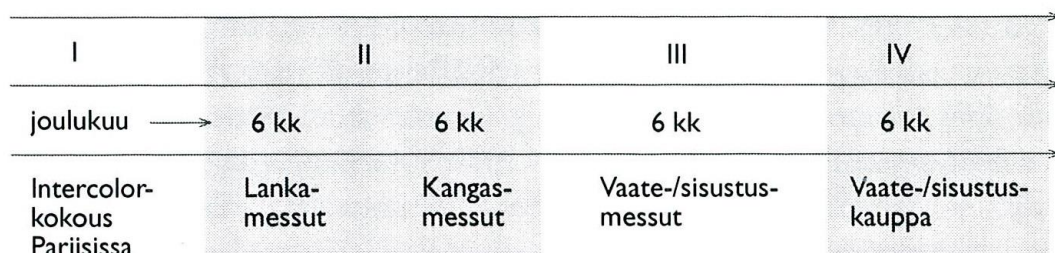
Kuvio 2. Esimerkkejä t-paitaprinttien suunnitelmista. Lv ja Huiguang 2006.

2.2 Trendiennusteet

Toisen maailmansodan jälkeinen massamarkkinointi kasvatti tarvetta muotitrendien ennustamiseen. Sen ammatillistuminen alkoi 1960-luvun alussa, ja monet trenditoimistot saivat silloin alkunsa, kuten Promostyl ja Pantone. (Nuutinen 2004, 97-98.) Alan luonteen vuoksi ammatilasten tulee pystyä arvioimaan, mitkä tuotteet myyvät ja mitkä tyyliä ovat suosiossa varsin pitkienkin aikojen päästä.

Muodin ennustaminen on taidetta ja tiedettä yhdistelevä ala. Se vaatii systemaattisuutta sekä tarkkaa intuitiota. Perinteiset muotitrendit julkaistaan erilaisina julkaisuina tai esitellään seminaareissa tai vastaavissa tilaisuuksissa. Ne ovat trenditoimistojen tuottamia kaupalliseen käyttöön, päämääränä helpottaa suunnittelijoiden, valmistajien, alihankkijoiden ja sisäänostajien työtä. Päätöksen siitä, mitkä trendit ottavat tuulta siipiensä alle tekee kuitenkin kuluttaja ostopäätöksillään. Jotkut trendit ovat myös kuluttajalähtöisiä ja syntyneet tarpeesta yksilöllisyyden ilmaisemiseen. (Nuutinen 2004, 96.)

Ennusteet julkaistaan kolmessa eri vaiheessa. Ensimmäisenä tulee varhaisvaiheen väri-informaatio, joka sisältää katsauksia nykyisiin trendeihin ja niiden mahdollisiin kehityssuuntiin. Seuraavassa vaiheessa värit täsmennetään, muodin eri alueet eritellään sekä materiaalitrendit julkaistaan. Tämän kautta nousevat myös päätrendit ja niihin liittyvät yksityiskohdat, kuten siluetit ja teemat. Kolmantena tulee vielä näiden pohjalta tehty täsmennys. (Nuutinen 2004, 100–101.)

Kuvio 3. Promostylen ennusteiden aikataulukko. Nuutinen 2004.

Pääasiallisena lähteenäni trendiennusteiden osalta on Worht Global Style Network eli WGSN. Se julkaisee päivittäin, viikoittain ja sesongeittain erinäisiä raportteja näytöksistä, tapahtumista ja lookeista (Nuutinen 2004, 99). Valikoima on kattava, lyhyen ajan trendialerteista kattavampiin look bookkeihin, joita löytyy niin tekstiilien, interiöörien, paketoinnin kuin printtienkin osalta. Käyttökohteen lisäksi kategoriat jakaantuvat ajankohtiin ja käyttäjäkunnan mukaan lapsiin, nuoriin, miehiin ja naisiin. Tieto kerätään

matkustelemalla eri puolilla maailmaa sekä paikallisten trendiaistijoiden avulla. (Nuutinen 2004, 99.)

Tarkoitukseni on kerätä yhteenveto kokoamistani trendiennusteista ja avata ne sellaiseen muotoon. Tämän pohjalta lähdän työstämään printtejä, jotta niiden kaikkien lähtökohdat olisivat samat. Ajankohdat ja aiheet antoivat kuitenkin paljon liikkumavaraa. Kesästä 2015 syys-talveen 2016 ajoittuvien ennusteiden kirjo oli niin suuri, että aloitin suunnittelun visuaalisen intuition varassa. Printtien kehittyessä myös ennusteista tarvittu informaatio tarkentui. Ennusteet vaikuttavat kaikilla muodin aloilla, joten niiden ymmärtäminen on ehdotonta asiakasta ja kuluttajaa miellyttävien tuotteiden aikaansaamiseksi.

2.3 Tyylit

Tyylin peruselementtejä ovat värit, materiaalit, kuosit, siluetit ja muodot (Nuutinen 2004, 105). Työssäni näistä olennaiset ovat värit ja kuosit. Analysoin tulevien vuosien tyyliä WGSN:än trendiennusteiden avulla saavuttaakseni vakaan pohjan printtien toteuttamiseen.

2.3.1 Kevät–kesä 2015

Tulevan kesän trendien päätyylit ovat:

Core,/ ydin: Musta- valko- harmaa graafinen ja abstrakti tyyli (Stylesight 2013a).

Memory/ muisto: Liilan sävyissä toistuva unenomainen, maalauksellinen ja romanttinen tyyli. Kukat, kaunokirjoitus, retro ja luonto toistuvat aiheissa (Stylesight 2013b.)

Harmony/ harmonia: Aiheena luonto, maisemat, kasvit, vihannekset ja kukat, joita sävyttävät unenomainen seepia ja historiallinen kaipuu (Stylesight 2013c).

Impulse/ impulssi: Hauska, retro ja värikäs tyyli, jossa esiintyvät monet kesän elementit, kuten ranta, palmu ja pirteät värit (Stylesight 2013d).

Käytin joitain näistä teemoista suunnittelun lähtökohtana, mutta tulevan kesän ja kevään tuotteille nämä printit tulevat auttamattoman myöhässä. Siksi tyylit on kuvattu

erittäin viitteellisesti. Toisaalta jotkut niistä saattavat myös jäädä elämään, joten niiden mukaan ottamisella varmistan kokoelman monipuolisuuden.

2.3.2 Syksy–talvi 2015–16

Pääsääntöisesti lähtökohtanani ovat tämän ja seuraavan ajankohdan ennusteet.

Dissonance/ ristiriita: Tummat värisävyt yhdistetään yksityiskohtaisiin abstrakteihin printteihin. Kaikkea sävyttää vahva graafisuus, johon yhdistyy hillitysti barokin ja punkin elementtejä. Esittävinä kuvioina teemassa ovat runsaat korut, timantit sekä höyhenet. (Stylesight 2014a).

Confluence/ yhtyminen: Väriykseltään edellisestä täysin vastakkainen teema. Runsaat, jopa keskenään riitelevät, värit ottavat muotonsa katutaiteen ja afrikkalaisen tribaalisuuden hengessä. Logot, eläinkuosit, graffitit ja urbaanit maisemat kuuluvat vahvasti teemaan, jota sävyttää 90-luvun alun henki. (Stylesight 2014b.)

Existence/ olemassaolo: Selvästi sydäntalveen sijoittuva edellisiä rauhallisempi ja harmonisempi tyyli. Aiheina ovat jää, vuoret, jäiset kukat, lumihuutaleet, mineraalit ja fossiilit, sudet sekä kalan suomut. Sävyinä harmaan eri asteet yhdistettynä jäiseen liilaan sekä sinisiin, jotka taittuvat jopa hieman turkoosin puolelle. (Stylesight 2014c.)

Kuvio 4. Sivun stylesightin existence ennusteesta. Stylesight 2014.

Essence/ perusolemus: Edellistä paljon graafisempi mutta samankaltaisella väripaletilla pelaava tyyli. Vahvempi kontrasti, jossa vaaleita sävyjä terävöitetään tummilla harmailta ja punaisen sävyillä. Aiheina ovat minimalistisuus, neulonta, intarsia, pitsi sekä vaatetuskaavojen visuaalinen prosessi. (Stylesight 2014d.)

2.3.3 Kevät–kesä 2016

Visceral/ syvään juurtunut: Vahvat neonvärit toistuvat varsin psykedeelisinä 3D-muotoina. Aiheina tulevaisuus, robotit, internet, teknologia, urheilu ja monograafisuus. Varsin päällekkävy tyyli, jossa on vahvat kontrastit ja jopa disharmoniset värit. (Stylesight 2014e.)

Monumental/ monumentaalinen: Edustaa toisenlaista futuristista näkökulmaa. Kuu, kalliot, suuret graafiset kuviot, Bauhaus ja mineraalimaiset pinnat toistuvat harmaan eri sävyissä, joihin yhdistetään mustaa, valkoista sekä taitettuja ruskeita ja keltaisia. Kuvioina ovat kuutiot, kolmiulotteiset abstraktit kuviot sekä yksinkertaistetut graafiset tribaalit. (Stylesight 2014f.)

Sartorial/ pukeutumuksellinen: Selvästi kesäisempi tyyli. Kukat ja suuret väriblokit saavat inspiraatiota 60-luvulta. Kukkia ja perinteisiä printtiaiheita abstrahoidaan, rikotaan ja luodaan tasapainotettuja kitsch-tyylisiä disharmonioita. Leikkisyyttä korostetaan, tuodaan lapsellisia aiheita ja luonnoskirjamaisuutta printteihin. Aiheita ammennetaan myös syvemmillä historiasta, kuten renessanssista. (Stylesight 2014g.)

Graceful/ viehkeä: Kaikista harmonisin ja rauhallisin tyyleistä. Siinä missä muissa tyyleissä on vahvoja aggressiivisiä kontrasteja, nyt rauhoitutaan pehmeisiin ja pastellisiin sävyihin. 80-luku, viherkasvit, häilähätelevät kukat, väriblokit, retro, pitsi sekä unenomaiset ylivalottuneet valokuvat toistuvat aiheissa. (Stylesight 2014h.)

2.3.4 Yleisluontoiset teemat

Koska printeille ei ole määritelty tarkkaa ajankohtaa tai sesonkia, kaikki aiheeni eivät kumpua yllä avatuista tyyleistä. Jotkut teemat pysyvät samoina sesongista toiseen vain hieman varioiden. Tällaisia ovat esimerkiksi perhoset ja kukat. Tästä syystä jotkut

suunnittelemistani printeistä toistavat näitä aiheita tehden niistä neutraalimpia ja mahdollisesti helppokäyttöisempiä.

Otin myös huomioon keskustelut, joita kävin venäläisen ystäväni kanssa. Yrityksellä on tarvetta tuotteille, jotka miellyttävät näitä markkinoita, joten pyrin ottamaan sen mahdollisuuksien mukaan huomioon. Naisille esille nousi jopa ylikorostunut naisellisuus. Näitä ovat runsaat aiheet, kukat, perhoset ja koristelu. Väreinä ovat vaaleanpunainen ja pastellin sävyt, kuoseina eläimet kuten leopardi. Miehillä teemaksi nousi metsä ja metsästys. Siihen liittyviä kuva-aiheita ovat esimerkiksi pohjoiset eläimet, puut, marjat ja sienet. Myös muissa keskusteluissa aiheen teemoilta nousivat esille samat aiheet. Tein joitain printtejä käyttäen näitä teemoja, ja pyrin ajankohtaistamaan niitä trendiennusteista poimituilla tyyleillä ja väreillä.

3 Painaminen

Tekemäni haastattelun mukaan yrityksen yleisin painotekniikka on silkkipaino pigmentti- ja vesipohjaisilla väreillä. Ulkoilussa ja sportissa yleistyvät digitaalipaino ja sublimatiopainanta. (Järvinen 2014).

Suunniteltaessa printtejä tulee tietää perusasiat painamisesta. Tekstiilimateriaali vaikuttaa väreihin ja värimenetelmiin. Erityisesti materiaalissa vaikuttaa onko se luonnon- vai tekokuitu. Eri kuidut ja värit painetaan eri tekniikoilla ja väreillä. Niillä luoda erilaisia tyynejä kankaisiin, mutta ne myös asettavat rajoituksia. Esimerkiksi silkkipainossa rajoittavia tekijöitä ovat värimäärä ja viivan hienous. Digitaalipainossa taas voidaan tuottaa varsin maalauksellisia tuloksia. Selluloosakuiduille voidaan myös helposti lisätä efektejä kuten hopeinen tai helmiäispinta. Monet tämän kaltaisista erikoistekniikoista ovat varsin suosittuja t-paidoissa.

Painettaessa värit myös käyttäytyvät eri tavalla kuin tietokoneen ruudulla. Mitä parempi tieto-taito painoteknisistä ominaisuuksista on, sitä paremmin suunnittelija pystyy ennakkoimaan ja välttämään suunnitelman ja lopputuloksen väliset eroavaisuudet.

3.1 Tekstiilimateriaalit

Materiaalin ja kuidun tunteminen on ensisijaisen tärkeää valitessa painomenetelmiä. Kemiallisilta ominaisuuksiltaan erilaiset kuidut tarvitsevat eriäviä värejä ja niiden sidosaineita saavuttaakseen halutun painojäljen. Yleisin teollisuuden käyttämä tekstiilimateriaali on puuvilla ja siitä seuraavaksi polyesteri. (Forss 2000, 16.)

Tekstiilikuidut voidaan jaotella seuraaviin ryhmiin (Forss 2000, 16):

Selluloosakuidut:

- Kasvikuidut
- Selluloosamuuntokuidut

Selluloosaesterit:

- Asetaatti
- Triasetaatti

Valkuaisainekuidut:

- Eläinkuidut
- Proteiinimuuntokuidut

Synteettiset kuidut

Epäorgaaniset kuidut:

- Epäorgaaniset luonnonkuidut
- Epäorgaaniset tekokuidut

Puuvilla on siemenkuituihin kuuluva selluloosakuitu. Sillä on hyvä mekaanisen käsittelyn sekä auringonvalon kestävyys ja kosteudenimukyky. Sen sijaan hapon kestävyys on heikkoa, ja puuvilla syttyy helposti. Muiden selluloosakuitujen, kuten pellava, hampu ja juti voidaan olettaa värjäytyvän sen kanssa samoilla keinoilla ja menetelmillä. Selluloosakuitu muodostuu glukoosimolekyyleistä, ja puuvillassa kuidun puhtaus vaihtelee 88- 95%:n välillä. Epäpuhtaudet vaikuttavat ja haittaavat värjäystä. Värit reagoivat kemiallisesti, ja niiden tarttuvuutta voidaan parantaa emäksisillä käsittelyillä. Värjäämiseen käytettyjä väriyhmiä ovat reaktio-, pigmentti-, suorat, kyyppi- ja rikkivärit sekä naftolit. (Forss 2000, 16–19).

Viskoosi on selluloosamuuntokuitu ja lähes puhdasta selluloosaa. Sitä valmistetaan esimerkiksi puuhiokkeesta, lyhytkuituisesta puuvillasta ja bambusta. Puuvillaan verrattuna sillä on heikompi lujuus, kemiallinen kesto, oikenevuus ja mittapysyvyys. Se vär-

jäytyy kuitenkin samoin tavoin kuin puuvilla. (Forss 2000, 19.) Puuvillan ohella viskoosi vaikuttaa melko yleiseltä painetuissa tuotteissa. Esimerkiksi kirjoitushetkellä kaikki H & M:n verkkokaupan printatut t-paidat olivat 100-prosenttista viskoosia.

Polyesteri on synteettinen eli muovikuitu. Synteettiset kuidut ovat tuotekehittelyn tulosta ja niiden ominaisuudet pitkälti muokattavissa. Yhteisiä ominaisuuksia ovat kuitenkin huono kosteudenimukyky, kemiallinen kestävyys ja lämmön avulla muokattavuus. (Forss 2000, 23.) Esimerkiksi polyesteriin voidaan painattaa ja leikata lasertekniikalla kuvioita, jolloin syntyneet raakareunat sulatetaan niin, etteivät ne pääse purkautumaan. Polyesterin käyttö on yleistä myös sekoitteena, sillä se antaa ryhtiä, kestoja sekä helpohoitaisuutta tuotteelle. Sen ominaisuutta imeä kaasuja käytetään hyväksi siirtopainannassa. Polyesteri tulee painaa dispersioväreillä hyvän lopputuloksen aikaansaamiseksi. (Forss 2000, 24.)

Kun materiaali imee mahdollisimman hyvin väriainetta, se on värivalmis materiaali. Jos vesi ei imeydy kuituun, ei imeydy siinä oleva väriainekään. Tähän vaikuttavat niin luonnolliset epäpuhtaudet kuin kankaan valmistuksessa käytetyt aineet. Imeytyvyyttä voidaan parantaa erilaisilla apuaineilla. (Forss 2000, 26.) Hyvälaatuisilla tekstiilimateriaaleilla varmistetaan tuotteen laatu.

3.2 Värit ja värimenetelmät

Tekstiiliväriaineet koostuvat kolmesta eri osasta: värillisestä, kuituun sitoutuvasta sekä vesiliukoiseksi tekevästä. Lisäksi niissä saattaa olla mm. suolaa, stabilointiaineita, liotusapuaineita ja dispersaattoreita. Niiden olomuotoa ja ainesosia on ajan myötä muokattu käyttäjä- ja ympäristöystävällisimmiksi. Esimerkkeinä ovat veden kulutuksen vähentäminen suljettujen värjäyskoneiden avulla sekä painanta dispersio- ja pigmenttiväreillä. (Forss 2000, 30-32).

Pigmentti- ja reaktiovärit ovat käytetyimpiä värimenetelmiä selluloosakuiduille. Pigmenttivärit ovat yleensä tahnoina tai liuoksina, ja ne kiinnittyvät kuituun sideaineen avulla. Painovaiheessa näkyvät värit vastaavat lopullisia värejä melko tarkasti. Painannan jälkeen kangas kuumakäsitellään, mikä viimeistelee kiinnityksen. Jälkipesu ei ole tarpeen, ja tarvittava välineistö on kaikinensa melko yksinkertaista. Pysyvyyden ominaisuuksiin vaikuttaa käytetty sideaine. Värit ovat kuultavia, mutta niihin voi lisätä ominaisuuksia, kuten valko- ja helmiäispigmentti, lämpökohovärit ja valoa heijastavat värit.

Valkopigmentin avulla voidaan värjätä myös tummempia tekstiilejä ja kuvioita painaa päällekkäin värien sekoittumatta. Värin voimakkuutta voi helposti säädellä pigmentin määrää vaihtelemalla. Monet värikerrokset kuitenkin kovettavat kangasta. Pigmenttivärien valon ja sään kesto ovat yleensä varsin hyvät, joten niitä voi käyttää myös ulkotekstiileissä. (Forss 2000, 42 ja 48–50.)

Reaktiovärien tulos on pehmeä ja läpikuultava jälki. Ne soveltuvat yhdistettäväksi pigmenttivärien kanssa. Niitä jaotellaan ryhmiin reaktiivisuuden, eli sen kuinka väri reagoi materiaalin, perusteella. Myös substantiivisuus, eli kuinka vahvasti väri hakeutuu liemestä kuituun, on olennaista. Ne ovat käytössä jauheina, granulaatteina sekä liuoksina. Värien reagoidessa sävy syntyy painannassa. ja lopullinen väri paljastuu vasta kaikkien työvaiheiden jälkeen. Painantaan sopivat parhaiten värit, joilla on heikko substantiivisuus. Värjäyksen aikana reaktiivisuutta kohotetaan lämmön ja ajan avulla. Reaktiopainanta vaatii jälkipesun, jotta kuituun sitoutumattomat värimolekyylit sitoutuvat veteen ja huuhtoutuvat pois. Tarkkuus värien mittaamisessa on ehdotonta, jotta läpikuultavuus ja sävy ovat lopputuloksessa kohdallaan. Selluloosakuituun väri kiinnittyy emäksen avulla, kun taas polyamidiin se sitoutuu happamassa liemessä. Reaktiovärejä käytetään myös villan värjäyksessä. (Forss 2000, 55–56 ja 59.)

Happovärejä käytetään villan, silkin sekä polyamidin värjäykseen, mutta ne eivät ole olennaisia tämän tutkimuksen osalta. Kyyppivärit ovat veteen liukenemattomia laadukkaita värejä. Niillä on erittäin hyvät kesto-ominaisuudet, joiden takia niitä käytetään esimerkiksi laitospestävissä tuotteissa. Menetelmä on kuitenkin monivaiheinen ja vaatii tarkkaa tieto taitoa. (Forss 2000, 71.)

Dispersiovärejä käytetään erityisesti polyesterin värjäämiseen. Se on ainoa värimenetelmä, jolla sille saadaan kestäviä värjäystuloksia. Ne ovat veteen liukenemattomia ja jaotellaan käyttötarkoituksen, keston, härmistymislämpötilan ja värimolekyylin koon mukaan. Värjäämisessä on kolme eri menetelmää: suuressa lämpötilassa paineen avulla, kantaja-aineiden avulla 100 °C:ssa tai olomuodon muutoksella kiinteästä kaasuiseksi. Värjäyksessä hyväksikäytetään kuidun venymisominaisuutta. Rakenne avataan joko mekaanisesti tai kemiallisesti, jotta värimolekyyli kiinnittyy materiaaliin. Painamisen jälkeen väri kiinnitetään vielä lämmön avulla höyryssä, painehöyryssä tai kuivalla kuumakiinnityksellä. Kankaanpainannassa dispersiovärejä käytetään suoraan, siirto- ja polttopainamalla tai digitaalisesti tulostamalla. (Forss 2000, 74–76.)

Painannassa värimenetelmiä ovat suoramenetelmä, reservimenetelmä ja etsimenetelmä. Värimenetelmällä tarkoitetaan tapaa jolla väri saatetaan kankaalle. Suorassa menetelmässä väri nimensä mukaisesti siirtyy kankaalle suoraan. Painannassa se menee joko kaavion avointen kohtien tai leimasimen koholla olevista kohdista kankaalle. Tämä on taloudellisin ja helpoiten toteutettava menetelmä. (Forss 2000, 102–103.)

Reservimenetelmässä kangasta suojataan eri tavoin ja näin estetään värin kulku kankaalle. Suojaus voi olla joko kemiallista tai mekaanista. Aineina käytetään esimerkiksi vahaa, tärkkelyspastoja tai kemiallista reserviainetta. Suojattu alue voidaan joko pitää alkuperäisen värisenä tai käyttää aineita, jotka muuttavat suojatun alueen väriä. Yleensä teollisissa tuotteissa reservialueet pidetään pieninä. (Forss 2000, 102.)

Etsimenetelmässä kankaalta poistetaan väriä. Tämä vaatii poistettavalta väriä etsäytuvyyttä. Pigmentti- ja reaktiovärit soveltuvat tähän menetelmään. Sidos kuituun katkaistaan, ja samalla väri hajoaa. Väri voidaan joko vain poistaa, tai samalla tilalle voidaan painaa uusi väri. (Forss 2000, 102-103.) Erikoispainomenetelmiä ovat polttopainanta, kreppipainanta ja huovutus, jolloin yleensä tuloksena on kolmiulotteinen pinta (Forss 2000, 105).

3.3 Painotekniikat

Painotekniikalla tarkoitetaan keinoja, joilla väri painetaan kankaalle. Kaaviopainanta on yleisin painotekniikka. Sitä voidaan kutsua myös silkkipainoksi. Nimitys on tullut siitä, että ennen seulakankaat olivat silkkiä. Nykyään yleisin materiaali on polyesteri. Väri siirtyy kaavioon tehdyn seulan avoimien kohtien läpi kankaalle. Teollinen kaaviopainanta voidaan erotella laakapainannaksi ja rotaatiopainannaksi. Laakapainannassa kaavio laskeutuu vaakatasossa kankaalle, kun taas rotaatiopainannassa kaavio on lieriönmallinen. Muita painotekniikoita ovat siirtopainanta, digitaalinen tulostus ja jo historiaan jäänyt telakonepainanta. (Pellonpää-Forss 2009, 19-21.) T-paitaprinttejä painettaessa käytetään laakapainannan mukaisia vaakatasoon laskeutuvia kaavioita.

Siirtopainannalla tarkoitetaan paperille tulostetun kuvion siirtämistä lämmön avulla kankaalle. Menetelmä soveltuu tekokuiduille ja värinä käytetään dispersioväriä. Myös erilaiset valokuvaamot ja setripainot käyttävät samankaltaista menetelmää, mutta väri sitoutuu kankaalle tai esineelle liiman avulla. Etuina ovat nopeus, monivärisuus ja valokuvamaisuus. Haittapuolina ovat kankaan jäykistyminen ja huonommat kulutuksen kes-

to-ominaisuudet kuin silkkipainossa. (Pellonpää-Forss 2009, 21-24.) Siirtopainanta mahdollistaa myös omien persoonallisten paitojen painamisen ilman suuria investointeja. Jo 70-luvulta lähtien onkin ollut mahdollista painattaa oma kuvionsa tai idolinsa paitaan odottaessa. Keräilijäpiireissä näitä paitoja kuitenkin pidetään toisarvoisina. (Kidner & Knee 2006, 11.)

Uusin tekniikka on digitaalinen painaminen. Väri suihkutetaan mustetulostimen kaltaisella tulostimella kankaalle. Tällä tekniikalla kankaalle saadaan valokuvamaisen tarkkaa jälkeä. (Pellonpää-Forss 2009, 24.) Sen avulla voidaan myös painaa väripinta suoraan kaavanosan muotoon.

Painokaavioon valmis, painettava kuva, eli painomalli, voidaan siirtää eri tekniikoilla. Yleensä se tehdään kuitenkin valottamalla kuvio seulalle, jolloin se on kiinteästi seulan kankaalla. Kotioloissa voidaan myös käyttää väliaikaisempia menetelmiä, kuten paperitai kalvokaavioita. (Pellonpää-Forss 2009, 53.) Malliin saadaan useita värejä valottamalla jokainen väri omalle kaavanosalleen. Näin ollen mitä värikkäämpi kuvio on, sitä useamman seulan se tarvitsee ja sitä kalliimmaksi sen painaminen tulee. Uusia värejä saadaan aikaiseksi myös painamalla läpikuultavia värejä päällekkäin, jolloin niiden lomitessa värit sekoittuvat. Omassa suunnittelussani värit ovat pääsääntöisesti läpinäkymättömiä.

Seulaa valmistettaessa huomiota tulee kiinnittää kokoon ja seulakankaaseen. Käytetyt värit, yhtenäisten väripintojen koko ja haluttu tarkkuus vaikuttavat kankaan valintaan. Pienet yksityiskohdat vaativat tiheää kangasta, kun taas suurille väripinnoille tiheyden tulee olla pienempi. Peittovärit ja paisuntapasta tarvitsevat myös harvempaa seulaa. Glitterien suurikokoiset rakeet tarvitsevat erittäin harvaa kangasta siirtyäkseen seulan läpi kankaalle. Yleensä seulakangas on valkoista, mutta erittäin tarkassa työssä saateen käyttää keltaista, jolloin lanka ei heijasta valoa sivusuuntaan kuviota valotettaessa. (Pellonpää-Forss 2009, 54-55.)

Kankaan tiheyden selvittyä, voidaan valmistaa seula. Seula on hieman painettavaa kuvaa isompi, jotta painoväri voidaan levittää reunoille varsinaisen kuvan ulkopuolelle. Kuvat siirretään seulalle valottamalla. Tätä varten kuvasta valmistetaan kalvolle tulostettu positiivifilmi. Tulosteen peittävyttä arvioidaan valopöytää vasten, mikäli muste ei ole tarpeeksi peittävää tarvitaan kaksi päällekkäistä kalvoa. (Pellonpää-Forss 2009, 59 ja 70-71.) Jos printissä on useampia värejä, ne kaikki tarvitsevat erilliset kalvonsa, joi-

hin lisätään kohdistusmerkki (Pellonpää-Forss 2009, 197). Uudenlainen tekniikka mahdollistaa myös valotusfilmin siirtämisen suoraan seulakankaalle sulatetun vahan avulla.

Kuvio 5. Valotusta varten tehdyt kaaviot. Yläreunassa näkyvät kohdistusmerkit. Pellonpää-Forss 2009.

Valotusemulsio levitetään molemmille puolille kangasta kalvotuskourun avulla. Teollisuudessa tähän on oma koneensa, joka kalvoittaa molemmat puolet yhtäaikaaisesti. (Pellonpää-Forss 2009, 68 ja 70.) Kuvaa valottaessa ultraviolettivalo kovettaa ne kohdat, joita valotusfilmin tummat kohdat eivät suojaa. Kovettumaton väri peseytyy pois jättäen aukot kohtiin, joista värin tulee päästä läpi. (Pellonpää-Forss 2009, 198.) Kaavio on nyt valmis painamista varten. Oikein tehtynä kuviokaavio kestää lukuisia painokertoja (Pellonpää-Forss 2009, 60). Mitä useammin kaaviota voidaan käyttää, sitä edullisemmaksi tuotteen painokustannukset tulevat.

3.4 Erilaiset painojäljet

Painojälkeen vaikuttavat kaikki yllä esitellyt seikat, mutta lisäksi printtiin voi lisätä erilaisia erikoisviimeistelyjä. Paidan pohjaväri vaikuttaa myös painovärin valintaan. Esimerkiksi tummille kankaille painettaessa värin pohjalle tulee painattaa kerros valkopigmentillä. Sitä voidaan myös sekoittaa kuultoväreihin, mutta tulos on yleensä pastellimainen väri. Valkoisen pohjan painattamiseen tarvitaan oma seulansa, ja se voidaan siis laskea yhdeksi värikerrokseksi, vaikkei se lopputuloksessa näkyisikään. Peittäviä, vahvempia värisävyjä saadaan aikaan lisäämällä väriin erilaisia apuaineita, nämä kuitenkin

kovettavat valmista painojälkeä. Kankaasta saatetaan myös poistaa painettavasta kohdasta väriä kirkkaamman lopputuloksen saavuttamiseksi. (Pellonpää-Forss 2009, 124.)

Pelkällä painopastalla tai hyvin pienellä värimäärällä voidaan painaa kuvioita, jolloin tuloksena on läpikuultava, hieman kalvomainen jälki. (Pellonpää-Forss 2009, 124.) Muita erikoispintoja aikaansaavat värit ovat helmiäis-, kulta, hopea, fluoresoivat, neon-, heijastavat ja glitter värit (Pellonpää-Forss 2009, 126-128). Helmiäisvärit luovat nimensä mukaisesti helmiäistä muistuttavan, valoa heijastavan, väripinnan. Efekti syntyy helmiäispigmentillä, joka on titaanioksidilla päällystettyjä kiillehiukkasia. Sävy saadaan aikaan lisäämällä tavallista kuultopigmenttiä. Myös kullan ja hopean sävyt luodaan nykyään lähinnä helmiäisvärin, eikä metallipigmenttien avulla. (Pellonpää-Forss 2009, 126-127.)

Toinen kiiltävää pintaa luova tekniikka ovat glitterit. Ne ovat suurikokoisia polyesteri kiteitä, joita voidaan painaa joko painovärin tapaan tai liimapinnan avulla. Suurikokoiset hiukkaset tarvitsevat erittäin väljän seulakankaan ja painaminen on haastavaa. Erillisen liiman avulla painettaessa tarvitaan myös harvahkoa seulaa. Liima painetaan ensin kankaalle, jonka jälkeen glitteri sirotellaan liiman päälle, samaan tapaan kuin lapsena askarrella. (Pellonpää-Forss 2009, 128.)

Kuvio 6. Flokki- ja foliopainanta sekä valkopigmentti mustan kuvion päällä.

Fluoresoivat värit keräävät valoa ja loistavat pimeässä, kun taas neon värit ovat erittäin kirkkaita värejä. Kirkkaus saavutetaan erittäin runsaalla pigmentti määrällä ja väri kiinnitetään samalla painopastalla kuin helmiäisvärit. Heijastavat värit ovat ikään kuin suoraan kankaalle painettuja heijastimia ja painetaan erityisesti tarkoitukseen kehitetyllä väriaineella. Käyttökohteena ovat enimmäkseen urheilu ja ulkovaatteet, mutta sillä voi

luoda myös kiinnostavuutta tavallisiin arkivaatteisiin. (Pellonpää-Forss 2009, 128.) Liiman tai kiiltolakan avulla kankaalle voidaan myös kiinnittää foliota ja nukkaa, kuten kuvassa 5. Nukka tai folio on kiinnitetty tukimateriaaliin, esimerkiksi kalvoon tai flokkilevyyn, joka painetaan prässin avulla kiinni kankaaseen. Nukka voidaan kiinnittää myös samoin tavoin glitterin kanssa ja sirotella se liimalla painetun pinnan päälle. Nukan lisäksi kolmiulotteisuutta luodaan kohopainatuksella. Väriin on lisätty ominaisuuksia, jotka saavat sen paisumaan lämmön vaikutuksesta. Lopputuloksena on kankaasta koHoava kova muovimainen pinta. (Pellonpää-Forss 2009, 131.)

Koska erilaisten viimeistelyjen ja erikoisvärien käyttö on kiinni asiakkaasta ja heidän toiveistaan, en ole erityisesti suunnitellut printtejä sillä lähtökohdalla, että niitä käytettäisiin tuotteissa. Joihinkin suunnitelmistani ne kuitenkin mielestäni sopisivat ja toisivat eloisuutta. Venäläinen ystäväni myös sanoi, että kiiltävät pinnat ja glitterit ovat erittäin suosittuja naisten keskuudessa venäjällä.

3.5 T-paidan teollinen painaminen

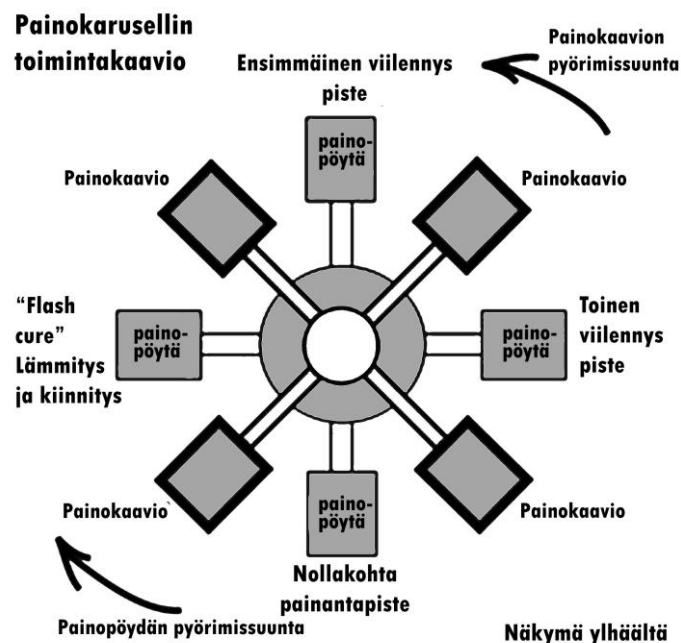

Kuvio 7. T-paitojen painamiseen tarkoitettu painokaruselli. Sarah's embroidery & screen printing 2014.

T-paidat valmistetaan kappalepainannalla. Paita voidaan joko painattaa valmiina, tai valmiiksi leikatuille kappaleille. Etenkin jos kyseessä on saumoihin asti ulottuva kuvio,

on jälki siistimpää jos painatus tehdään ennen ompelemista. Valmista t-paitaa painaessa käytetään apuna huokoista pahvia. Se kiinnitetään paidan sisään suihkutettavalla liimalla. Pahvi pitää kankaan paikalla ja estää värin läpimenemisen toiselle puolelle vaatetta. (Pellonpää-Forss 2009, 230-231.)

Teollisesti painokaruselli on tavallisin keino painattaa kappalepainantoja. Sillä painaessa pahvin sijaan paita kiinnitetään liimalla painopöydille. Painokaaviot kiinnitetään kehan muotoon ja ne pyörivät akselin ympäri. (Pellonpää-Forss 2009, 232). Painokaruselli tehostaa painamista, erityisesti monivärisessä painannassa. Karusellin koosta riippuu kuinka monta väriä sillä voi painaa, suurimmissa teollisissa koneissa määrä voi olla hyvinkin suuri.

Kuvio 8. Painokarusellin toimintakaavio. Mukailten: Catspit productions 2014.

Painaminen alkaa ja loppuu nollakohtaan. Ensimmäisen värikerroksen painettua paita siirretään kuivattimen alle. Sen jälkeen sillä on kaksi jäähtymispistettä. Näin ollen paidan saapuessa seuraavan värikerroksen painavalle kaaviolle, ensimmäinen maalikerros on kuiva ja sen päälle voidaan huoletta painaa. Painokarusellit saattavat vaihdella esitellystä, esimerkiksi painopöytien määrän ja pyörimissuunnan osalta, mutta toimintaperiaate on kaikissa samanlainen. (Catspit productions 2014.) Kohdistus on ensisijaisen tärkeää monivärisen printin painamisessa ja apuna käytetään esimerkiksi laserkohdistusta. Laitteesta riippuen raakeli on joko automatisoitu tai käsikäyttöinen. (Pellonpää-Forss 2009, 232.)

4 Printtien suunnitteluprojekti

Anttilan(1996a, 14-15) mukaan luovaa työtä voidaan jo sinällään pitää tutkimuksena. Jotta siinä päästään korkeammalle tasolle tulee teorian olla hierarkiatonta ja antaa tilaa osaamiselle ja luovuudelle. Tärkeää on tiedostaa miksi jotain tehdään ja mikä on olennaista onnistuneen lopputuloksen saavuttamiseksi ja vastataanko asetettuihin vaatimuksiin. Suunnitteluprojektin aikana käytin jäsentämisen apuna työpäiväkirjaa. Kirjoitin siihen konkreettisten tulosten lisäksi ideoita ja tuntemuksia projektista. Mitä pidemmälle etenin, sitä viitteellisemmäksi muistiinpanot kuitenkin kävivät.

Aloittaessani oli suureksi avuksi että tiesin jo joitain käytännön asioita painamisesta. Toisena kouluvuoteni kävimme ekskursiolla Munkkinimessä sijaitsevassa Udesignissä, joka painattaa tuotteita teollisesti silkkipainolla ja lämpösiirtokuvilla. Siellä saimme melko kattavan esitelmän eri metodeista ja väreistä, joita käytetään teollisessa yksiköpainannassa. Näin myös käytännössä painokarusellin toimintamallin.

Toinen hyödyllinen kokemus oli koulumme kankaanpainannan perusteet kurssi. Vaikka teollinen painanta toimiikin osittain eri tavoin kuin käsin painaminen, ovat perusteet pitkälti samat. Molemmissa ovat käytössä samat värit, materiaalit ja seulat. Kokeilimme myös erilaisia tekniikoita, kuten folio-, koho- ja nukkapainantaa, sekä valotimme oman seulakavion. Näin ollen käsitykseni käytännön vaateista kankaanpainantaan ja printteihin liittyen oli melko hyvä. Perehdyin asiaan kuitenkin vielä tarkemmin kirjallisessa osuudessa.

4.1 Tekniset välineet

Ensisijainen työskentelyn välineeni oli Adobe Illustrator (myöhemmin Illustrator). Toissijaisia, mutta silti monessa kohtaa välttämättömiä olivat Adobe Photoshop (myöhemmin Photoshop), sekä perinteiset muste ja paperi.

Illustrator on taiteilijoille ja suunnittelijoille suunnattu vektoripohjainen tietokoneohjelma. Sen avulla luodaan kuvia, joita voidaan suurentaa rajattomasti laadun kärsimättä. Vektoripohjainen työskentely soveltuu hyvin printtien suunnitteluun. Tällöin resoluutiolla ei ole merkitystä, ja eri väritasot on helppo eritellä painamista varten. Ohjelma myös toimii oletusarvoisesti painamiseen tarkoitetulla CMYK väriprofiililla. Useat käyttämästäni ku-

vista olivatkin tarkoitettu erityisesti vektorityöskentelyyn. Värien, reunojen ja tekstuurin muokkaaminen on myös helppoa.

Yleensä paras keino rasteroidun kuvan muokkaamisessa vektoriohjelmiksi oli ”siluetti”-valinnan käyttö. Tällöin kuva yksinkertaistui, ja jäljelle jäi musta perusmuoto ilman taustaa. Monivärisessä vektoroinnissa ongelmana on muokattavuuden huononeminen ja väritasojen määrä. Joskus siluettia paremmin toimi automaattinen mustavalkoinen valinta, joka säilytti enemmän yksityiskohtia, mutta jätti kuvaan valkoisen taustan.

Kuvio 9. Vaiheet käsintehdyistä motiivista printiksi.

Muutamissa printeissä käytin valokuvia, sekä itse tuottamiani piirustuksia. Näitä käsitte- lin ensin Photoshopilla ennen Illustratoriin viemistä. Myös jotkut WGSN:än stock kuvat vaativat käsittelyä Photoshopilla halutun vektoroinnin saavuttamiseksi. Yleensä muokkaukset olivat värin ja kontrastin säätöjä ja taustan siistimistä. Parissa tapauksessa, kuten joissain teksteissä, tein myös isompia muutoksia kuviin. Joitain ongelmia aiheutti kuitenkin eri väriprofiilien käyttö, esimerkiksi CMYK kuvan tuominen RGB tiedostoon muutti kaiken mustavalkoiseksi. Näin ollen Photosopin väriprofiili tulee vaihtaa ennen kuvien viemistä ohjelmaan.

Oheisessa kuvassa 8. näkyy työskentelyn vaiheita. Ensimmäisenä on vesivärein maa- lattu, skannattu motiivi. Seuraavassa se on siistitty ja muunnettu mustavalkoiseksi. Kolmas kuva on vektoroitu ja viimeinen valmis printti. Printti on jokseenkin yksinkertai- nen ja ajateltu painettavaksi melko suureksi paidan etuosaan. Tein myös paljon luon-

noksia luonnosvihkooni saamistani ideoista, jotka eivät lopullisessa työssä näy. Tämä oli kuitenkin hyvä apukeino.

4.2 Tekijänoikeudet

Ihannetilani olisi ollut kaiken suunnitteleminen ja toteuttaminen alusta asti itse. Tällä olisin varmistanut persoonallisuuden ja laadun. Tämä oli myös alun perin työskentelyni lähtökohta ja mitä ymmärsin yrityksen toivovan. Toisessa tapaamisessa minua kuitenkin ohjastettiin käyttämään valmiita kuvia ja muokkaamaan niitä. Tämä vaikutti valtavasti tekemisen nopeuteen, mutta myös mutta myös persoonallisuuteen. Tuntui että vaihdoin taiteellista projektia tehokkuuteen. Myöhemmin minua kehoitettiin moneen otteeseen pyrkimään persoonallisuuteen, mutta tuntui että vain kadotin sitä projektin edetessä.

Käytettäessä valmiita materiaaleja ehdottoman tärkeää ovat tekijänoikeudet. Käytin työssä ensisijaisesti WGSN clip art kuvia, jotka ovat vapaasti käytettävissä ja muokattavissa (WGSN 2014). Tekijänoikeudet koskettavat kuvia, jotka ylittävät teoskynnyksen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että työn tulee olla tarpeeksi omaperäinen, ettei joku toinen tekisi täsmälleen samanlaista. (Tekijänoikeus 2014.) Tähän nojaten käytin myös paljon geneerisiä stock kuvia ja muokkasin valokuvia arkisista esineistä vektoreiksi.

Päänvaivaa tuottivat fontit. Kivoja fontteja on netti pullollaan, mutta useimmilla on rajalliset käyttöoikeudet. Pääasiallisena lähteenäni oli dafont- sivusto, jossa fontteja selaillessa niissä lukee selkeästi onko niillä vapaa vai yksityinen käyttö. Joitain fontteja latausin, vaikkon pysynytkään käyttämään niitä tuotteissa. Ne antoivat suuntaa millaista tyyliä kaipasin. Paria fonttia myös muokkasin voidakseni käyttää niitä tuotteissa. Näin ollen muoto muuttui mutta idea pysyi samana.

4.3 Paitojen ja printtien värit

Printtien ilmeeseen vaikuttaa paljon paidan pohjaväri. Koska minulle ei annettu niistä erillistä ohjetta, päätin käyttää mahdollisimman neutraaleja värejä. Ne ovat yleensä kolmessa eri väriasteessa. Naisilla nämä olivat liilan sekä harmaan asteikolla. Miehillä käytin väreinä harmaita, sekä mustaa ja valkoista. Lopussa sain palautetta liian suppeasta taustavärien käytöstä. Tämä oli väärinymmärrys, joka olisi ollut hyvä korjata jo

lähettäessäni ensimmäisiä valmiita printtejä. Koska en tiennyt, millaisia värejä paitoihin on tarjolla, oletin näiden ratkaisujen syntyvän yrityksen puolesta.

Printteihin käytin väritaulukoita WGSN:stä, sekä joitain valmiita yhdistelemiä Illustrato-
rin valikoimista. Nämä toimivat hyvin tarvitessani esimerkiksi sinisen sävyjä, efektejä
sekä vastavärejä. Miesten ja naisten printeissä käytin pitkälti samoja värivalikoimia,
mutta miehillä valikoima päättyi olemaan hieman laajempi. Uskon että värien tarkempi
jaottelu olisi ollut hyödyllistä prosessin kannalta. Toisaalta ilman sitäkin, samaan tee-
maan liittyvät printit toistivat samoja värejä. WGSN:stä poimitut värit liittyivät vuoden
2016 ennusteisiin. Niiden värimäärä ja vaihtelevuus oli kattava ja siksi helppokäyttöi-
nen.

4.4 Prosessin kuvaus

Hyvässä tuotesuunnittelussa on neljä perustoimintoa. Nämä toistuvat kierroksittain
projektin edetessä. Ensimmäisenä voidaan määrittää suunnittelun perustoiminnot: mie-
likuvan muodostaminen, tuotoksen aikaansaaminen ja testaaminen. (Anttila 1996, 99).
Näistä viimeisin jää omasta työstäni pois, sillä sen vaatima tieto ei ehdi tulla aikataulun
puitteissa. Testaaminen printtien suhteen voi mielestäni tarkoittaa joko käytännön kulu-
tuksen ja värien kesto-ominaisuuksia, tai yrityksen näkökulmasta kuinka myyviä ne
ovat.

Mielikuvan muodostaminen syntyy kahdella tasolla: koko kokonaisuuden hahmottami-
sesta, sekä yksittäisiin teemoihin paneutumalla. Kokonaisuudestakin voidaan eritellä
kaksi ryhmää: miehet ja naiset. Mielikuvat kokonaisuudesta vastasivat vahvasti tavoit-
teita; ei liian ikäsidonainen trendikkyys, monipuolisuus ja yhteneväisyys oman käden-
jäljen kautta. Mielikuvia eri osa-alueista käsittelen vielä erikseen.

Tuotesuunnittelussa käytetään kolmenlaista informaatiota: mielikuvista, tulkinnasta ja
testauksesta syntyvää. (Anttila 1996a, 99.) Vahvin näistä printtikirjastoa tehdessä oli
ensimmäinen. Ennusteet ja keskustelut loivat vahvoja mielikuvia, joista versoivat monet
aiheet ja printit. Tulkinta tuli tarpeelliseksi suunnittelun edetessä ja vahvasti niin käytän-
nön kuin teoriapohjaista työskentelyä. Empiirisen, eli testausten avulla saadun, tiedon
kerääminen ei ollut relevanttia tai mahdollista.

Tuote on harvoin ensi yrittämällä valmis. Lopullista muotoa varten joudutaan testaamaan ja harkitsemaan paljon erilaisia tietolähteitä ja keinoja. (Anttila 1996, 99.) Tämä voidaan soveltaa niin yksittäiseen printtiin, kuin teemasta rakentuvaan printtikokoelmaan. Kaikki vaiheet tähtäävät samaan lopputulokseen; valmistetuista tuotteista pyritään muodostamaan ja rakentamaan omat ja ympäristön vaateet täyttävä tuote. (Anttila 1996a, 99.)

4.4.1 Projektin alku

Lopullinen printtikirjasto koostuu n. 150 printistä, jotka voidaan karkeasti jaotella 14 teemaan. Määrä on sen verran suuri, että esittelen vain pääteemat ja projektin pääkohdat.

Vaikka olimme keskustelleet ennusteista ensimmäisessä tapaamisessa, lähdin ensin suunnittelemaan tuotteita muista näkökulmista. Huolta aiheuttivat erityisesti miesten printit, joten aloitin projektin niiden parissa. Esille olivat nousseet luontoaiheet, joten aloin piirtää pohjoisen eläimiä ja muokata niistä erilaisia versioita. Pysin häivyttämään käsintehtyä ilmettä, joten leikittelin viivan muodoilla ja paksuudella. Aloin myös piirtää naisellisempia eläinaiheita, perhosia sekä kukkia digitaalisesti. Tässä vaiheessa kaikki oli harmaan sävyistä, sillä oletin yrityksen tekevän värivalinnat.

Piirtäminen oli nopeaa, mutta piirrettyjen kuvien digitaalinen muokkaus vei aikaa. Vektoroidut kuvat myös olivat hyvin raskaita ja jumittivat tietokonetta. Työskentelin paljon yhtäaikaaisesti Illustratorin ja Photoshopin kanssa. Vaikka olin käyttänyt paljon aikaa motiivien tekemiseen, toisessa tapaamisessa minulla ei ollut yhtään valmiita printtejä näytettävänä. Oli monella tapaa eduksi, ettei ensimmäisten tapaamisten välillä ollut kovin suurta väliä, sillä vasta toisessa tapaamisessa minulle selkeni mitä työltä todella odotettiin. Myös monet väärinymmärrykset oikenivat. Tämän jälkeen perehdyin paremmin WGSN ennusteisiin. Vaikka olin käyttänyt sivustoa paljon aikaisemminkin, jouduin katsomaan sitä aivan eri silmin kuin ennen. Informaation määrä on suuri, ja omien suodattimien ollessa varsin laajat, on tarpeellisen tiedon kerääminen haasteellista.

Huomio kiinnittyi omaa visuaalista mieltymystä eniten kuvaaviin teemoihin, kuten existence ja essence. Erityisesti jälkimmäisen kirjomiseen ja käsityöhön liittyvä kuvamaailma innosti suunnittelemaan aiheesta. Tein kirjailua muistuttavia siveltimiä ja kokeilin erilaisia tikkausta muistuttavia viivoja. Kuva-aiheet olivat yksinkertaisia, lähinnä kukkia

ja köynnöksiä. Käytin useita päiviä pyöritellessä elementtejä, mutten saanut aikaiseksi mitään käyttökelpoista. Päätin hylätä kirjailuun viittaavat efektit ja käyttää vain poimimiani kuva-aiheita. Trendikkyys karisi, mutta työ pääsi vauhtiin. Olin myös hieman huolissani yksityiskohtien ja viivan paksuuden painoteknisistä näkökulmista. Olin kuitenkin nähnyt yrityksen muissa tuotteissa, sekä painamista käsittelevissä videoissa, varsin pieniä yksityiskohtia, joten oletin niiden olevan toteutettavissa. Tietokoneella työskennellessä on myös vaikeaa arvioida ja muistaa lopullisen tuotteen koko.

Kuvio 10. Kirjailua jäljittelevät hylätyt printtimallit.

Tartuin myös metsäaiheeseen voidakseni käyttää jo piirtämiäni motiiveja. Pyrin käyttämään värejä ja tyylikeinoja, jotka viittasivat ennusteisiin, voidakseni käyttää niistä poikkeavia kuva-aiheita. Täydensin omia motiivejani kuvilla vuorista, puista ja metsämökistä. Trendielementteinä käytin esimerkiksi toistuvaa pysty- ja vaakaraitaa. Tästä siirryin edelleen samoja elementtejä käyttäen lintuaiheisiin. Niiden sävy oli melko mustanpuhuva, minkä perustin dark opulence, eli tumman runsaus, trendi alerttiin. Vaikka teema sopisi myös naisten printteihin, päätin keskittää sen miehille.

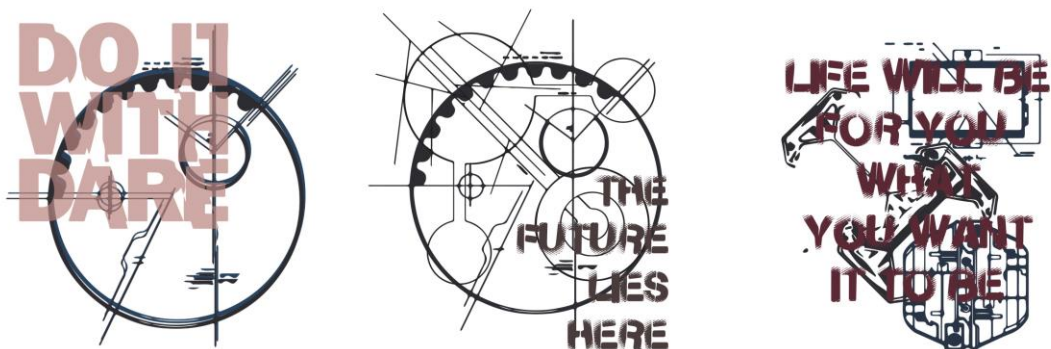
Samalla tein joitain kesäisiä printtejä, vastakohtaisesti edelliseen teemaan. Ensi kesän printeissä toistui ananas, joka vaikutti hauskalta ja helppokäyttöiseltä aiheelta. Siihen liittyvä teema oli Havaiji. Aiheista syntyi päälle kymmenkunta printtiä, lähinnä naisille, mutta muutama myös miehille. Teema oli mieluinen mutta vanhentunut, joten pyrin taas palaamaan ennusteiden pariin.

Toinen aihe, jonka erityisesti tahdoin toteuttaa oli existence, fossiileineen ja utuisine väreineen. Aloin keräillä valokuvia, piirroksia ja stock kuvia luodakseni sopivan maailman tähän teemaan. Näitäkin täydensin itse tekemilläni siveltimillä. Vaikka visioni printteistä oli vahva, mielestäni nämä ovat yksiä heikoimmista suunnitelmistani. Aiheesta syntyi paljon printtejä, joista vain muutama oli sitä mitä tavoittelin. Päätin kuitenkin sisällyttää kirjastoon myös niitä printtejä, jotka eivät vastanneet omia odotuksiani.

4.4.2 Haasteet

Ongelmanratkaisu syntyy ensinnäkin analysoinnista ja sen jälkeen arvioinnista. Niiden yhdistämisestä syntyy ratkaisu. Muotoilussa siihen liittyy myös muita tekijöitä, kuten intuitio ja esteettinen arviointi. Toisin kuin esimerkiksi luonnontieteissä, ratkaisut syntyvät käytännössä yleensä sen kummempia teorioita pohtimatta. Kuitenkin mitä jäsenyneempi ongelma on, sitä yksiselitteisempiä vastauksia siihen löytyy. (Anttila 1996a, 72-73).

Erääksi haasteeksi osoittautuivat tekstit. Niin googlasta kuin WGSN:stä löytyi paljon ehdotuksia, mutta hyvin harva niistä tuntui sopivalta. Alussa kirjoitin ylös erilliselle tiedostolle mahdollisimman paljon erilaisia versioita, mitä mieleen juolahti, sekä poimintoja erilaisista lähteistä. Mielestäni tekstin tulee olla ilman sen syvempää merkitystä, mutta silti järkevä. Päätin lähestyä ongelmaa siltä näkökulmasta, että lauseissa olisi aina jotain positiivista. Jotkut muistuttivat paljon motivaatiokuvia tai -sloganeita. Mielestäni tämä oli kuitenkin parempi vaihtoehto kuin synkkyys. Kokeilin myös sloganizer- sivustoa. Sivustolla kone muodostaa syötetyn sanan pohjalta erilaisia lausahduksia. Käyttäjäni sanat olivat dare, future ja life. Joitain tuloksia käytin etenkin miesten printeissä.

Kuvio 11. Tekstiä miesten tuotteissa slozanizerin tuloksista

Vaikka alussa miesten printit huolettivat, huomasin niiden tulevan monella tapaa luonnollisemmin kuin naisten. Hankalinta ennusteiden pohjalta työskennellessä oli toistaa tyyliä, kuitenkaan kopioimatta sitä. Vaikka idea oli selkeä ja kuva-aiheet oikeanlaisia, eivät lopulliset printit olleet usein lähelläkään sitä mitä toivoin. Tämä päti lähinnä naisten printteihin. Välillä jouduin pyörittelemään kuvia loputtomiin ennen kuin ne asettuivat paikalleen. Vaihtoehtoisesti luovuin niistä kokonaan. Isoksi ongelmaksi alkoi myös muodostua aika. Huomasin printtien vaativan melko runsaasti aikaa, mieluiten pitkää yhtäjaksoista työskentelyä. Työharjoittelun alettua projektin puolivälissä, kunnollista työskentelyaikaa olivat enää vain viikonloput ja joulunajan pyhät.

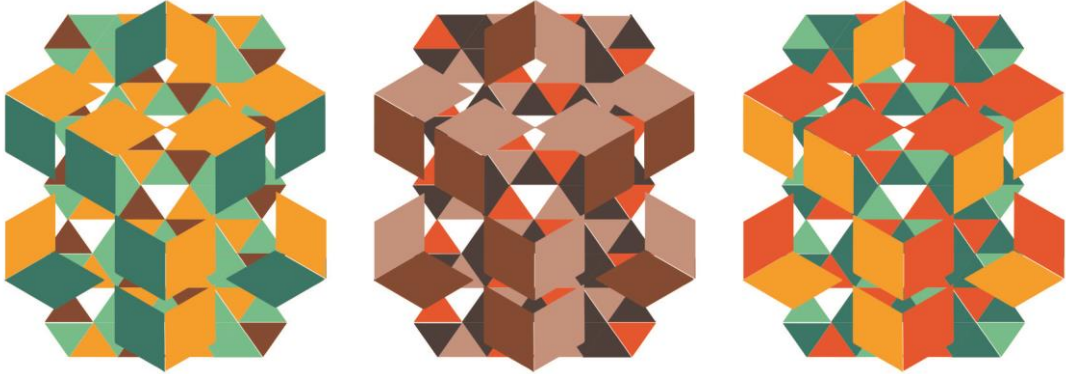
Myös oma kunnianhimoisuus vaikeutti prosessia. Vaikka olin asettanut printtien tekemiseen takarajan, jatkoin suunnittelua vielä sen jälkeenkin. Ideoita oli niin paljon, ja tahdoin saada aikaiseksi aina vielä jotain parempaa. Eräs pahimmista haasteista olikin omien rajojen löytäminen. Aluksi ideoita kumpusi, mutta lopussa olo oli loppuun varsin tyhjiin imetty. Omat rajansa ja maneerinsa alkoi huomata entistä paremmin.

4.4.3 Projektin päätös

Projektin alkuvaiheessa pyrin tekemään samalla teemalla parikymmentä printtiä. Päätösvaiheessa joistain teemoista niitä syntyi vain kolme. Huomasin, että vähemmän tekeminen suuremmasta aineistosta johti parempiin tuloksiin. Käytin suhteessa paljon enemmän aikaa aineiston keräämiseen ja muokkaamiseen, kuin itse printtien kokoamiseen. Tekemällä liian kauan samaa aihetta, punainen lanka pääsi helposti katoamaan. Silloin etenkin sanallisesti avatut kuvaukset trendeistä auttoivat takaisin oikealle tielle. Takapankkina oli kuitenkin se, että loppupään tuotteet ovat vähemmän yhteneväisiä.

Kaksi isoa teemaa, joihin tartuin projektin loppupäässä, olivat visceral ja sartorial, jälkimmäinen etenkin vaatetuskaavoihin viittaavien teemojen osalta. Visceralin ydinaiheina ovat graafiset kolmiulotteiset muodot. Yhdistelmät syntyvät yksinkertaisista graafisista muodoista, optisista illuusioista sekä tekstistä. Alkuperäiset printit syntyivät naisille, päälle kymmenkunta printtiä, mutta mielestäni ne sopivat muotokielensä puolesta myös miehille. Muokkaisin siis printit myös miesten tuotteisiin. Monet pysyivät varsin samoina, vain värien muuttuessa. Yhteyshenkilön kommentit olivatkin, etteivät naisille tekemäni printit juuri pure heidän asiakasryhmäänsä, mutta miehillä ne toimivat. Samalla syntyi enemmän junioreille suuntaava kuuden printin kokonaisuus. Näissä pääteemana on futuristisuus ja muotokieli muodostuu viivoista, ympyröistä sekä tekstistä.

Visceral printeissä pääsin leikkimään enemmän värien kanssa. Aiheet olivat esittämättömiä, joten sommitelman hahmotuttua kokeilin eri kontrasteja ja väriyhdistelmiä. Näistä printeistä saakin hyvin erilaisia versioita vain värejä muuntelemalla.

Kuvio 12. Visceral- teeman kuvio eri väreissä.

Toinen teemoista käsitteli vaatteiden kaavoitusta. Nämä nousivat eräiksi omista suosikki printeistäni. Aiheet olivat tyyliltään romanttisia ja viittaavat historiallisuuteen. Motiiveja olivat käsin piirretyt vaatekaavat, tyyliteltyt sovituskukat sekä korsetti. Näitä täydensivät Kaunokirjoitetut tekstit, kukat sekä barokkiteemaiset kehykset. Värit ovat rauhallisia, lähinnä sinisen, liilan ja harmaan sävyjä. Kaavat ovat oikeita peruskaavoja, joihin on tehty reunoille muistiinpanoja. Vektoroinnin jälkeen tekstit eivät ole enää luettavissa, mutta toimivat tasapainottavana visuaalisena elementtinä. Näiden printtien ongelmana saattaa olla liiallinen romanttisuus, sekä vaikea tekninen toteutus, mutta itse olen tyytyväinen lopputulokseen.

Edellisestä aiheesta innostuneena tartuin uudestaan alussa piirtämiini eläinprintteihin. Käytin niitä yhdessä tekstin ja tekemieni kukkaleimasimien kanssa. Koska aihe oli varsin ennusteista erillinen, käytin myös muista tuotteista poikkeavia ja vahvempia värejä. Tulokset eivät olleet itsessään huonoja, mutta soveltuvat ehkä tyyliltään paremmin lastenvaatteisiin tai yöasuihin. Näihin printteihin sopisivat myös erikoisvärien käyttö, kuten neon- tai helmiäisvärit.

Melko loppuvaiheessa tartuin myös essence ennusteesta tehtyyn tarkennukseen, joka esittelee valmiita printtejä aiheesta. Kuvien perusteella syntyi kaksi eri teemaa. Ensimmäinen on klassisten tekstiprinttien sarja, joissa käytän ennusteen värejä sekä tyyliä. Tyyli näkyy lähinnä palloista muodostuvista sekä rikkonaisesta ääriviivasta. Samaa viivaa ja värejä käyttäen, mutta silti hieman visuaalisesti erillään, tein kolme pyörä ai-

heista printtiä. Pyörissä korostuu väreissä etenkin sininen, kun taas tekstien värit ovat hailakampia. Molemmissa kuvia terävöittää punainen. Samoja tekemiäni palloista muodostuvia siveltimiä käytin myös kesäisemmässä, sulkiin perustuvassa kolmen printin sarjassa.

Projektin lähestyessä ajallisesti loppuaan, tahdoin hieman irrotella. Kesällä 2016 avainsanoina ovat kitsch ja soft pop, ja eräänä printtien aiheena banaani. Tästä syntyi hauska ja leikkisä banaani-aiheinen kuvasarja, sekä muutama tekstiprintti.

Saatuani printit omasta mielestäni jo päätökseen, yritykseltä tuli vielä kaksi konkreettista printtitoivetta. Toinen niistä oli kaupunkiprintit ja toinen eläinkuosit. Suhtauduin molempiin melko varauksella. Kaupunkiprintit koostin lähinnä stock kuvista, sekä joistain jo käyttämästäni WGSN:än clip arteista. En ollut törmännyt kaupunkiaiheeseen muualla, joten en tiennyt varmasti, minkälainen niiden tyylin tulisi olla. Tahdoin kuitenkin välttää matkamuistomyymälöissä myytävän tuotteen leiman. Valitsin kaupungeiksi Lontoon, New Yorkin, Pariisin, Rooman ja Tokion, mutta toteutin vain kolme ensimmäistä. Eläinkuosien osalta päätin muokata joitain valmiista printeistäni, mutta huomasin, ettei aikani mitenkään riittäisi.

Kuvio 13. Valmiit esittelykuvat printeistä

Järjestin vielä lopuksi valmiit printit teemoittain kokonaisuuksiksi, jotta asiakkaiden olisi helpompi selata ja tutkia niitä. Valmiissa esittelykuvissa printit ovat aseteltu pädalle, ja niitä on sivulla 3-6. Paperin yläreunassa on yrityksen logo ja oikeassa kulmassa teeman nimi, kuten kuvassa 12. näkyy.

5 Loppupäätelmät ja palaute

Suunnitellakseen toimiva ja monipuolinen printtikirjasto, joka vastaa yrityksen tarpeeseen, tarvitaan paljon tietoa ja kommunikaatiota. Avainasemassa on aiheeseen perehtyminen. Pohjatyöhön ja aiheeseen tutustumiseen tulee käyttää aikaa tehostaakseen itse suunnitteluprosessia. Jotta tulos vastaa yrityksen tarpeita, tulee kommunikaation olla kunnossa. Monipuolisuus varmistuu erilaisten lähteiden ja teemojen käytöllä, sekä uskalluksella kokeilla uutta. Tulokseen päästään kokeilemisen, erehdyksen ja onnistumisen kautta. Toimivuuteen vaikuttaa teknisiin ominaisuuksiin perehtyminen ja niiden onnistunut soveltaminen työskentelyssä. Kiinnostavuuteen ja omaleimaisuuteen tarvitaan edellä mainittuja keinoja. Lisäksi lopputulokseen ja nopeuteen vaikuttavat käytetyn valmiin aineiston määrä ja käytettyjen ohjelmien hallinta. Omaleimaisuuteen voi vaikuttaa eniten luovuudella ja uskalluksella.

Toiminnallisen osuuden lopputuloksena syntyi yli 150 t-paitaprintin valikoima. Suurimaksi osaksi printit ovat täysin erilaisia ja niitä voidaan varioida käyttötarkoituksen mukaan. Jotkut muotoutuivat miehille ja naisille, jolloin pääasiallisena muutoksena ovat värit ja tekstit. Lopulliset printit on jaoteltu ryhmiin teeman ja värien mukaisesti. Tällä jaottelulla syntyy 14 eri ryhmää. Kirjallinen osuus syntyi osittain samanaikaisesti suunnittelun kanssa mutta suurimmaksi osaksi sen jälkeen. Teoriallisen osuuden kirjoittaminen kokonaisuudessaan ennen printtien suunnittelemista olisi luultavasti edesauttanut printtien käyttökelpoisuutta. Etenkin loppupään printeissä näkyy hyvin kehittymiseni ja myös teknisiin ominaisuuksiin perehtyminen. Viimeiset 30–40 printtiä ovatkin mielestäni onnistuneimmat ja käyttökelpoisimmat.

Alussa ajattelin, että printeissä tulisi olla paljonkin tapahtumaa. Tutkiessani kuitenkin kirjoja kuten The T-shirt, tajusin että myös yksinkertaisuus saattaa olla valttia. Monetkin kirjan 500 mallista ovat erittäin yksinkertaisia, mutta pohjaavat vahvaan visioon ja osaamiseen. Itseltäni kokemukseen perustuva osaaminen puuttui, mutta uskon kehittyneeni projektiin myötä. Toivon kuitenkin että olisin saanut suunnittelijoilta kommentteja ja palautetta projektin aikana, enkä vasta sen jälkeen. Näin olisin voinut ohjata työtä

oikeille urille ja kehittää paremmin työskentelyäni. Uskon että epävarmuuteni ja kokemattomuuteni osittain näkyvät printeissä.

Lopussa sain palautetta esimerkiksi lumihiihtoleiden käytöstä printeissä. Ne viittaavan liian kapeaan sesonkiin eivätkä sovellu t-paitoihin, mutta voisivat toimia esimerkiksi uniasuissa. Itse harkitsin hiihtoleiden käyttöä pitkään, mutta niiden esiintyminen ennusteissa, sekä ulkona vallitseva loska, saivat tarttumaan aiheeseen. Tästä huomaa miten myös ympäristö saattaa vaikuttaa suunnitteluun. Sen sijaan sain positiivista palautetta kesäisistä printeistä, joiden kukka- ja hedelmäaiheet toimivat lähes aina. Myös graafisemmista printeistä kommentoitiin niiden olevan ajanhenkisiä ja makean näköisiä. Paitojen pohjaväreihin toivottiin runsaampaa värienkäyttöä. Myös tekninen toteutus joissain printeissä saattaa olla haasteellista kapeiden viivojen ja pienten yksityiskohtien vuoksi. Yhteyshenkilöni totesi myös, että auki kirjoitetut ennusteet kirjallisessa osuudessa auttavat printtien ymmärtämisessä.

Kirjallinen osuus on melko tiivis katsaus printtien lähtökohdille, käsitellen paljon aiheita ennustamisesta kankaan painamiseen. Aiheet ovat kärjistettyjä ja toimivat parhaiten perusasioiden havainnollistamiseen. Pyrkimyksenäni oli kuitenkin infopaketti muille suunnittelijoille ja olen päässyt tähän tavoitteeseen. Näin se on myös muiden hyödynnettävissä myöhemmin ja irrallisena suunnittelutyöstä. Toivon tästä olevan apua niille jotka tarttuvat tulevaisuudessa samanlaiseen projektiin.

Vaikka printtikirjasto menee yrityksen käyttöön, voin myös itse hyödyntää projektia tulevaisuudessa. Uskon että pystyisin tarttumaan samanlaiseen projektiin ja suunnittelemaan printtejä paljon suuremmalla varmuudella. Olen myös laajentanut osaamistani alueelle, joka oli ennestään lähes täysin vieras. Printit myös täydentävät portfoliotani tulevassa työnhaussa.

Lähteet

Anttila, P. 1996a. Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo. WSOY

Anttila, P. 1996b. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Helsinki. Gummerus

Forss, M. 2000. Värimenetelmät. Jyväskylä. Gummerus

Pellonpää-Forss, M. 2009. Kankaanpainanta. Jyväskylä. Gummerus.

Nuutinen, A. 2004. Edelläkävijät. Saarijärvi. Gummerus.

Kidner, L. ja Lee, S. 2006. Vintage T-Shirts. Dubai. Carlton Books.

Stylesight 2013a. Prints & Graphics - Harmony. WGSN

<http://www.wgsn.com/content/reports/#!/Prints+&+Graphics/w/S_S_15/19848>
(01.12.2014)

Stylesight. 2013b. Prints & Graphics - Core. WGSN

<http://www.wgsn.com/content/reports/#!/Prints+&+Graphics/w/S_S_15/19848>
(01.12.2014)

Stylesight. 2013c. Prints & Graphics - Memory. WGSN

<http://www.wgsn.com/content/reports/#!/Prints+&+Graphics/w/S_S_15/19848>
(01.12.2014)

Stylesight. 2013d. Prints & Graphics - Existence. WGSN

<http://www.wgsn.com/content/reports/#!/Prints+&+Graphics/w/S_S_15/19848>
(01.12.2014)

Stylesight. 2014a. Prints & Graphics - Dissonance. WGSN

<http://www.wgsn.com/content/reports/#!/Prints+&+Graphics/w/A_W_15_16/19847>
(01.12.2014)

Stylesight. 2014b. Prints & Graphics - Essence. WGSN

<http://www.wgsn.com/content/reports#/Prints+&+Graphics/w/A_W_15_16/19847>
(01.12.2014)

Stylesight. 2014c. Prints & Graphics - Existence. WGSN
<http://www.wgsn.com/content/reports#/Prints+&+Graphics/w/A_W_15_16/19847>
(01.12.2014)

Stylesight. 2014d. Prints & Graphics - Confulence. WGSN
<http://www.wgsn.com/content/reports#/Prints+&+Graphics/w/A_W_15_16/19847>
(01.12.2014)

Stylesight. 2014e. Prints & Graphics - Visceral. WGSN.
<http://www.wgsn.com/content/reports#/Prints+&+Graphics/w/S_S_16/19846>
(10.09.2014)

Stylesight. 2014f. Prints & Graphics - Graceful. WGSN.
<http://www.wgsn.com/content/reports#/Prints+&+Graphics/w/S_S_16/19846>
(10.09.2014)

Stylesight. 2014g. Prints & Graphics - Monumental. WGSN.
<http://www.wgsn.com/content/reports#/Prints+&+Graphics/w/S_S_16/19846>
(10.09.2014)

Stylesight. 2014h. Prints & Graphics - Satorial. WGSN.
<http://www.wgsn.com/content/reports#/Prints+&+Graphics/w/S_S_16/19846>
(10.09.2014)

Catspit Productions, LLC 2014. Manual Rotary Screen Printing. Learn How To Screen Print With Catspit Productions. <<http://www.catspitproductionsllc.com/manual-rotary-press.html>> (02.01.2015)

Tekijänoikeus 2014. Tietoa tekijänoikeudesta <<http://www.tekijanoikeus.fi/tietoa-tekijanoikeudesta>> (02.01.2015)

WGSN 2014. WGSN FAQ. <<http://www.wgsn.com/content/help#/faq>> (02.01.2015)

Suomalaisen työn liitto 2014. Design from Finland. < <http://www.avainlippu.fi/design-finland>.> (10.1.2015)

HAASTETTELU:

Järvinen, Pipsa 2014. Tuotepäällikkö. Newtop Oy. 11.12.2014.

KUVALÄHTEET:

Kuvio 2. Esimerkkejä t-paitaprinttien suunnitelmista. Lv L. ja Huiguang Z. 2006. The T-shirt. China. Rockport Publishers.

Kuvio 3. Promostylen ennusteiden aikataulutus. Nuutinen, A. 2004. Edelläkävijät. Saarijärvi. Gummerus.

Kuvio 4. Sivu stylesightin existence ennusteesta. Stylesight. 2014. Prints & Graphics - Existence. WGSN

<http://www.wgsn.com/content/reports/#!/Prints+&+Graphics/w/A_W_15_16/19847>

(01.12.2014)

Kuvio 5. Valotusta varten tehdyt kaaviot. Yläreunassa näkyvät kohdistusmerkit. Pellonpää-Forss, M. 2009. Kankaanpainanta. Jyväskylä. Gummerus.

Kuvio 7. T-paitojen painamiseen tarkoitettu painokaruselli. Sarah's embroidery & screen print 2014. Screen printing.

<http://sarahseembroidery.co.uk/wp-content/uploads/2013/06/IMG_1367.jpg> 10.1.2015

Kuvio 8. Painokarusellin toimintakaavio. Mukailten: Catspit Productions, LLC 2014. Manual Rotary Screen Printing. Learn How To Screen Print With Catspit Productions.

< <http://www.catspitproductionsllc.com/manual-rotary-press.html>> 10.1.2015

Liite 1 Haastattelukysymykset

1. Kuka olet, kerro jotain itsestäsi.
2. Mikä on työnkuvasi Newtopilla?
3. Mitä muita työtehtäviä yrityksessä on?
4. Kuinka vanha yritys on? Onko se aina toiminut samalla konseptilla?
5. Millaisia erilaisia tuotteita valmistatte?
6. Mitkä ovat tärkeimpiä tuotteitanne?
7. Mitkä ovat suosituimpia teemoja printeissä?
8. Onko jotain aiheita jotka eivät koskaan vanhene?
9. Millä keinoin voidaan varmistaa painatuksen hyvä laatu?.
10. Mitkä ovat yleisimmät käyttämänne painomenetelmät?
11. Kuinka yksityiskohtaisia printit voivat olla?
12. Miten löydätte aiheita/inspiraatiota tuotteisiin?
13. Mikä on haastavinta työssä?
14. Mitä on tärkeintä ottaa huomioon tehdessä tuotteita asiakkaalle?